

SKIPTVET KOMMUNE

Klart vi kan!

Kvalitet – Engasjement - Samspill

Delutredning for Kommunedelplan for Sentrum

«Sentrumsplanen»

Full rullering

KULTURMINNEKARTLEGGING

Status: forslag 16.02.2021

(Nasjonal arealplannummer: 3015 2020 0001)

Plannummer: 2020 0001

Saksnr.: 19/695

Bilde på framsiden: Skiptvet kirke (Frank van den Ring, 2016)

Planforslag utarbeidet av virksomhet Plan Landbruk og Teknikk.

Revisjons nr.	Dato:	Beskrivelse:	Utarbeidet:
-	Se dato på framside	Høringsutkast, revidert etter dialogmøte 24.09.2020 og møte i regionalt planforum 01.12.2020	FvdR

Innhold

INNHold	3
1. SAMMENDRAG	4
2.1 BAKGRUNN	6
2.2 METODIKK	6
2.3 KILDER OG REFERANSER	6
2.4 SYSTEMATIKK.....	6
3. STATUS	6
3.1 KULTURMINNER.....	6
3.2 KULTURMILJØ.....	17
3.3 KULTURLANDSKAP	18
3.3 SEFRAK.....	18
3.4 UTTALELSENE I PLANOPPSTART	19
4. PLANLAGT	21
4.1 KOMMUNEPLANEN 2019 OG SENTRUMSPANEN	21
4.2 REGULERINGSPLANER.....	24
5 SAMLET VURDERING	30
5.1 SAMMENFATNING	30
5.2 KONKLUSJON	30
5 KILDEHENVISNING	40

1. Sammendrag

Nr.	Tema:	Beskrivelse:
1	Plannavn	«Sentrumsplanen»
2	Arkivsak	19/695
3	Kommunenr.	3015 (Skiptvet)
4	Plannummer	2020 0001
5	Formål	Sentrumsutvikling - senterstruktur
6	Avgrensning	Grense på senterstruktur og LNF
7	Sammendrag	Delutredning handler om å kartlegge og sikre kjente kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap i Meieribyen.
8	Framdriftsplan	I rullering av arealdelen i 2019 ble det vurdert og oppdatert hensynssoner i arealplankartet A1, juridiskbindende temakart K3 og K4. Disse kart blir videreført til forslag for sentrumsplanen.
9	Organisering	Skiptvet kommune

Sammenfatning:

Kartlagte arealer i Fylkesplanen er vurdert og overført i gjeldende arealdelen fra 2019. Arealdelen og juridiske bindende temakart gjelder framfor andre arealplaner. Disse skal videreføres i sentrumsplanen sammen med bestemmelsene og retningslinjer.

Gjeldende reguleringsplan for Kirkeplassen (se 20100001) har på høyere detaljnivå avsatt arealer for hensynssoner, både for «båndlegging etter kulturminnelov», kulturmiljø og landskap.

Meste parten av gjeldende og pågående planer er ikke involvert med hensynssoner.

Ved detaljregulering for gsv langs fylkesvei, Storveien, ble det utført kartlegging av mulig kulturminne. Det ble ikke funnet noe langs veikanten i nærheten av automatisk fredet kulturminne bak huset Storveien 46.

I arealdelen, sentrumsplan og reguleringsplaner er det standard tatt med bestemmelser jf. § 8 i kulturminneloven.

Bygdetunet får hensynsone for kulturmiljø, feltkode H570_14.

Hensynssoner rundt kirkeplassen ordnes slik at det hensynssone for kulturmiljø med samlede gravfelt H570_12 og plangrense for reguleringsplanen blir tilstøtende arealer. I tillegg blir hensynssone for kulturlandskap H550_L2 fra juridisk bindende temakart videreført i reguleringsplankart for Kirkeplassen. Der med forfaller hensynsonen H550_10 i nåværende arealdelen.

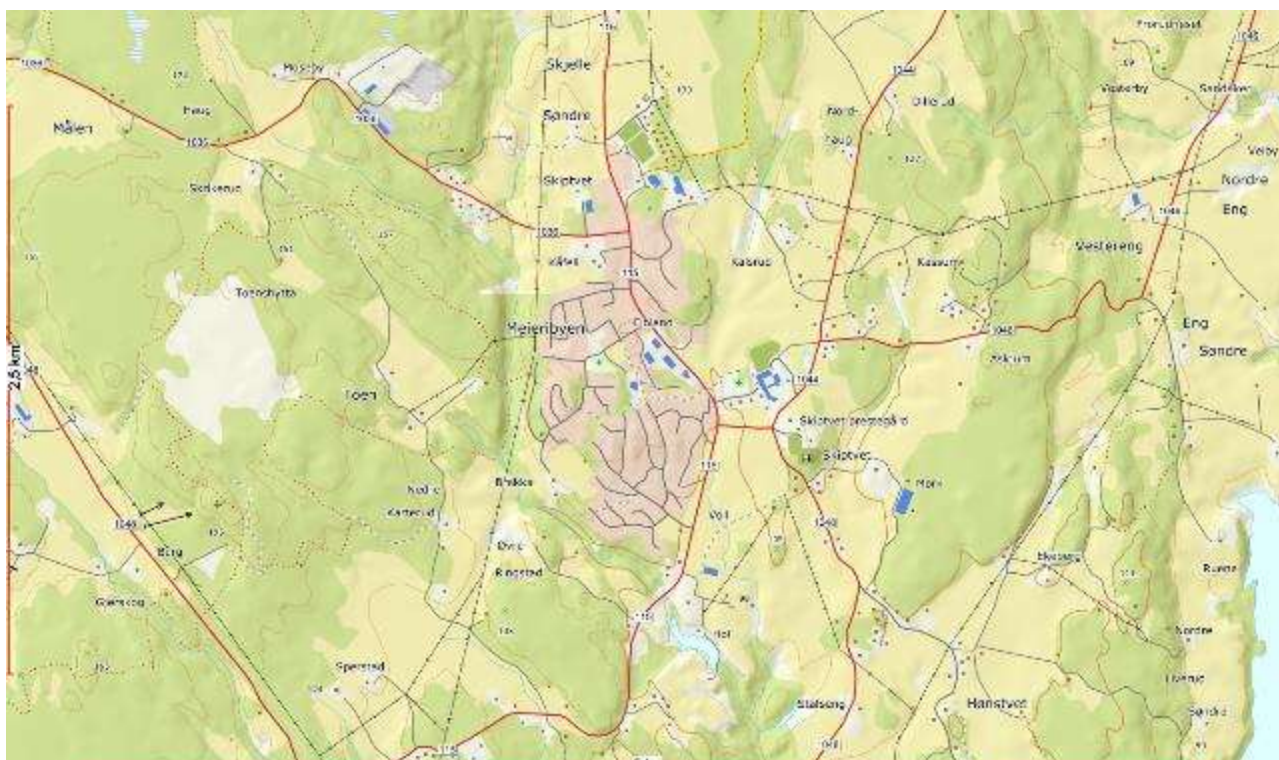
Bestemmelser om kulturminnevern nyere tide er utvidet (§ 532-2 pkt. 6.). Juridisk bindende temakart K3 og K4 som vedlegg til arealdelen fra 2019 skal fremdeles gjelde for sentrumsplanen.

Kommunen har ikke prioritert å utføre kulturhistorisk kartlegging i rullering av sentrumsplanen. Den skal utføres som delutredning for ny kulturminneplan som er planlagt senere. Det innarbeides ekstra bestemmelsen for kulturminnevern fra nyere tid som skal gjelde for både arealdelen og sentrumsplan.

→Se for mer detaljert konklusjon i § 5.2.

Figur 1: Oversiktskart Skiptvet kommune. Planområdet er merket med rød ring.

Figur 2: Oversiktskart for Meieribyen.

2. Innledning

2.1 Bakgrunn

I forbindelse med oppstart av full rullering av kommunedelplan for Sentrum, «Sentrumsplanen» har kommunen sendt forslag for planprogram på høring samtidig med kunngjøring om innspill og merknader.

Dette dokumentet handler om delutredning for kartlegging av kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap i Meieribyen.

2.2 Metodikk

Askeladden brukes som grunnlag for å samle aktuelle områder i planomriss for rullering av sentrumsplanen.

Arealdelen og juridisk bindende kart tas med i kartlegging.

2.3 Kilder og referanser

Kulturminneloven

Riksantikvarens kartportal «askeladden».

Fylkesplanen «Østfold mot 2050» og kartportal med temakart

Gjeldende arealdelen med temakart, vedtatt i 2019.

Kommunens kartportal, www.indrekart.no

Kilde Nibio kartportal.

Matrikkelen, sefrak registreringer for bygninger.

2.4 Systematikk

Uttrekk fra Askeladden sammenliknes med kart i gjeldende arealplanen.

Undersøkelse fra andre prosjekt, byggeplaner, e.l. oppsummeres.

Underveis i delutredning for kulturminnekartlegging er den drøftet og kvalitetssikret i dialogmøtet 24.09.2020 med Fylkeskommunens representanter for kulturminner og arkeologi.

3. Status

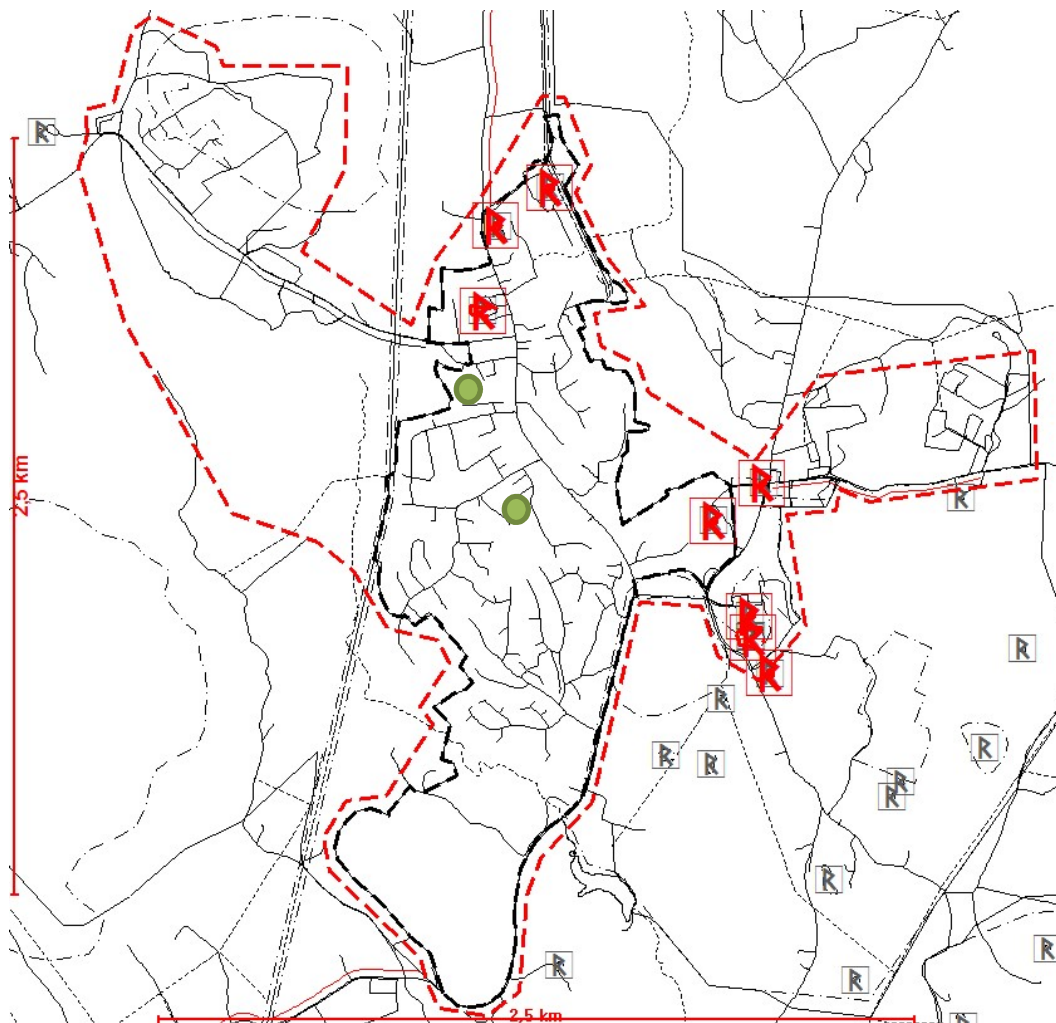
3.1 Kulturminner

Nyere tids kulturminner er ikke kartlagt i Skiptvet.

Riksantikvaren har registrert noen kulturminner i Meieribyen, automatisk fredete kulturminner.

Nedenfor vises oversiktskart

Oversiktskart med registrerte kulturminner innenfor varslet plangrense for rullering av sentrumsplanen:

Utklipp fra plankart:

● Disse punktene er uavklart eller fjernet

Grå-fargelagte rune-R ligger utenfor plangrense.

Rød-fargelagte rune-R er dokumentert i denne delutredningen (nord til syd):

42121-1	Skjelle,	Idrettsåsen
76859	Skjelle,	Idrettsplassen, Storveien
42120	Kåfell,	Koffled næringsområde Skiptvet mølle
130253-1	Kåfell nordre,	Lundsveien
95047-1	Finlandsjordene / kokegrop – A1,	Finland
140817-1	«...»,	gang- og sykkelvei mot Sundåsveien
76910-1	Skiptvet prestegård,	Kirkelund skole
Skiptvet kirkeplassen (samlet):		
85455	Skiptvet kirkested	Kirkeplassen, Vidnesveien
21819-1	Skiptvet kirke	Kirkeplassen, Vidnesveien
156599	Skiptvet	Kirkestallen, Kirkebakken
86074	Skiptvet prestegård, 4 bygninger	Prestegården, nord for Kirkebakken
61743-1	Lambruvollen	langs Vidnesveien

42121-1 Skjelle

Automatisk fredet

Gravminne

Gravrøys

Beskrivelse

På toppen av rabben: Rester av rundrøys. Kantmarkering mot N og V i form av halvsirkelformet ring av rundkamp som stikker opp av torva. En kraftledningsmast er støpt ned i fjellet i røysas sentrum. Her stikker berget fram. Bevokst med lav og mose. D 5m, h 0,2m.

Referanser Ingen.

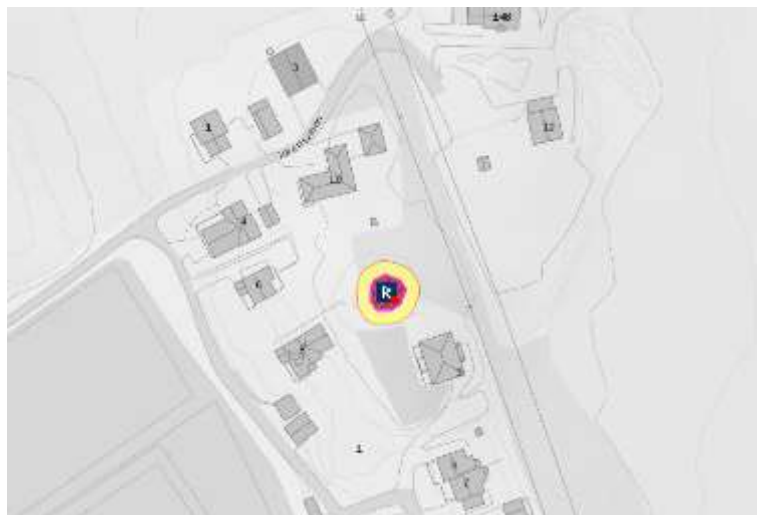
Sekkepost med referanser og dokumenter

Orientering

I N-S-gående kraftledningsgate. 330m Ø for driftsbygningen på gården, 30m Ø for villa.

Terrengbeskrivelse

Rund bergrabb på kronen av NV-SØ-gående trebevokst bergdrag. Jevn skråning ned mot idrettsplass i SV. Villabebyggelse mot V. Utsikt over dyrket mark i V-NV.

Figur: Idrettsåsen

76859 Skjelle

Automatisk fredet

Gravminne

Beskrivelse

Rundhaug. Klart markert mot N og V, noe utydelig i terrenget. Består av jord og stor rundkamp. Mot V et par blokker som kan være rester av fotkjede. Haugen er lagt direkte på berget. Toppen avflatet. Mye stein skal være fjernet fra midtpartiet gjennom tidene. Det skal tidligere ha vært en dyp forsenkning i midtpartiet. Torvdekke med lyng og mose. Et bartre og to løvtrær i sentrum og sidekant. D 11m, h 0,5-0,6m. Langsetter bergryggen og i tilknytning til haugen skal det iflg ØO ha ligget 3 runde hauger. Disse er fjernet i forbindelse med bygging av villaen.

Referanser

ØO s 246 nr 4-7 u Skjelle søndre.

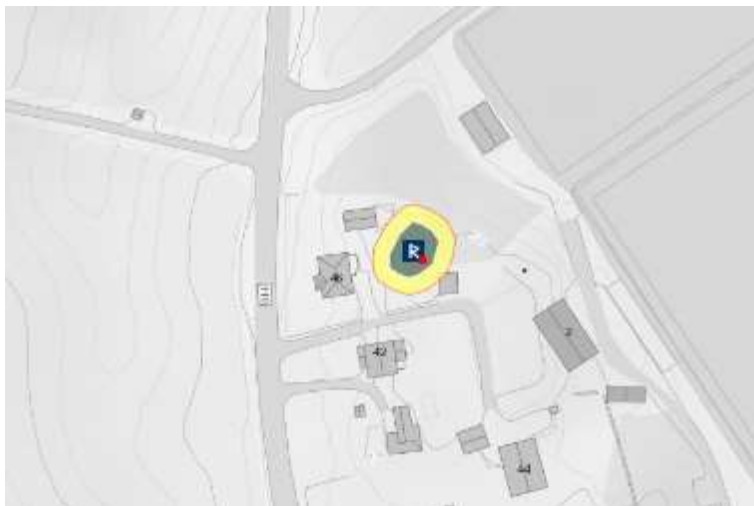
Sekkepost med referanser og dokumenter

Orientering

5m Ø for villaen, 2m S for uthus og 30m Ø for veien til Spydeberg.

Terrengbeskrivelse

Liten NNV-SSØ-gående bergrygg med nokså slake sider. Delvis skogkledd. Omgitt av dyrket mark. Noe utsikt mot V-N.

Figur: Storveien

42120 Kåfell

Automatisk fredet
Gravfelt

Beskrivelse

Feltet består av 5 rundhauger og 1 steinlegning som kan være noe usikker som fornminne. De ligger på rekke Ø-V. Alle haugene er klart markerte og tydelige i terrenget, bortsett fra den N-ligste som er den minste og ligger noe lavere i terrenget enn de øvrige. Den største haugen som ligger på områdetets høyestpunkt, er nokså ruvende. Den Ø-ligste haugen har flatt midtparti og S-kanten er oppmurt med rundkamp i tilknytning tilhageanlegg. I toppen av den midterste haugen ligger en nedgrodd helleformet stein, 1,3x0,55x0,15-0,18m. Kan være bauta. Den er orientert Ø-V. Alle haugene er bevokst med bartrær, busker og lyng. D 6-15m, h 0,5-1,2m. I Ø-kanten av den største haugen: Rund steinlegning markert med kant i kant liggende blokker av meget ujevn størrelse. Flatt midtparti med raumold i dagen. Ellers sparsom vegetasjon. Kan være bunnlaget av en gravhaug. Ytre mål: D 4m, blokkenes h 0,15-0,4m. 2011: trærne på den vestligste delen av gravfeltet er fjernet.

Sept. 2019, befart og delvis innmålt av Csisar, ØFK. Fortsatt mangler et par enkeltminner geometri. Ligger litt trist til, med hager, veier og hus nærmest på alle kanter. Hageavfall og annet søppel i gravfeltet, kanskje også noe stein er fjernet herfra (ved hus nr. 47). Haugene følger et lavt Ø-V gående høydedrag, og utnytter denne. Feltet bør kontrollregistreres når det er mindre undervegetasjon. Spesielt haugen i NØ og de to(?) i vest. De andre var greie å måle inn.

Dokumentasjon

Befart av Csisar, ØFK, 12. sept 2019. Noen hauger innmålt med cpos GPS. Tett vegetasjon og delvis forsøplet, hovedsakelig hageavfall.

Referanser

ØO s 246 nr 1-3 u Skjelle søndre.

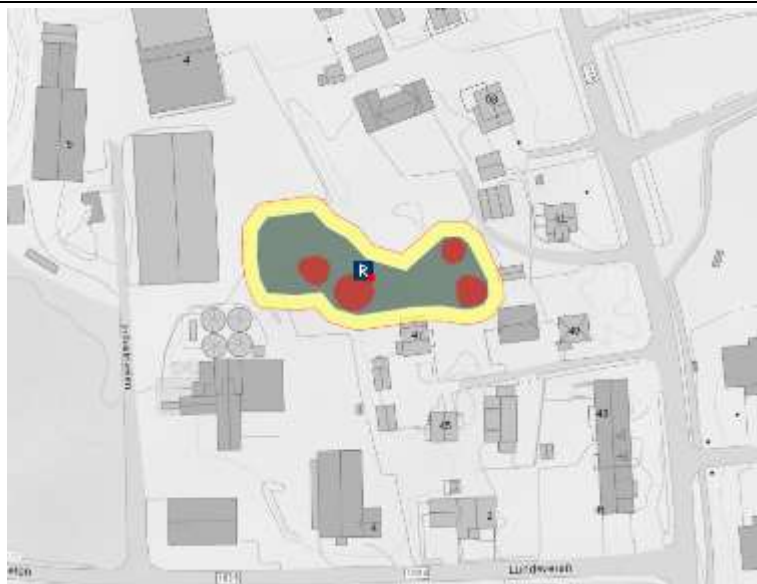
Sekkepost med referanser og dokumenter

Orientering

N-ligste haug: 155m NV for veikryss, 350m SSØ for våningshuset på 54/1.

Terrengbeskrivelse

Langstrakt, smal, lav, blokkrik Ø-V-gående grusbakke som begrenses i N av lavereliggende fuktig lende. Barskog. I S villabebyggelse. Skog hindrer utsikt.

Figur: Skiptvet Mølle

130253-1 Kåfell nordre

Uavklart

Funnsted

Løsfunn

Beskrivelse

Funnsted for ulike deler av kleberkar fra middelalder.

ØFK, 13.11.2013: Funnene ble oppbevart på Skiptvet museum inntil 2001, da innkommet til KHM. Funnopplysninger er mangelfulle og kartavmerkingen er lagt til gårdstunet på funn-gården og blir kun en indikasjon på funnstedet. Kåfell søndre og nordre (gnr.55/bnr.4 ble slått sammen med gnr.55/bnr.2 i 1975, så trolig er funnene gjort et sted på Kåfjell nordre.

KHM katalogtekst;

"C52671/1-4

Løsfunn fra middelalder fra KAAFELL (5), SKIPTVET K., ØSTFOLD.

1) Skaft av kar av kleber. Skaftkar som Lossius 1977, type C. Flatt, bredt og langt skaft svinget i en bue oppad. Utgår fra buken 1 cm under avsmalnende, glatt rand; diam. 18 cm, 4 % bevart. Innsiden av karet er glatt. Br. 3,2 cm, t. 1,7 cm, l. 5,1 cm. Vekt: 105,9 g.

2) Skaft av kar av kleber. Skaftkar som Lossius 1977, type A. Kraftig, fasettert skaft, som utgår direkte fra randen. Randform kan ikke observeres, men diam. er 15 cm, 9 % bevart. Innsiden av karet er glatt. Br. 3,2-4,5 cm, t. 3-4 cm, 1,0 cm, l. 9,3 cm. Vekt: 312,5 g.

3) Skaft av kar av kleber. Skaftkar som Lossius 1977, type B. Rektangulært, glatt skaft, som utgår direkte fra

randen. Randform kan ikke observeres, men diam. er 11 cm, 8 % bevart. Innsiden av karet er glatt. Br. 3,6 cm, t.

2,5 cm, l. 12,5 cm. Vekt: 273 g.

4) Bukskår av kar av kleber. Bolleformet kar som Lossius 1977, type C med ru, nærmest opphakkert ytterside og glatt innerside. T. 1,8 cm. Vekt: 148,1 g.

Funnomstendighet: Skiptvet Bygdemuseums nr. SKI.0260. Ifølge museets gjenstandskort er funnet gjort på "Koffeld". Funnsted kan være Kåfell nordre av Kaafell (55/2) eller Kaafell søndre, nordre av Kaafell (55/4) etter innleverers navn. Gjenstandene lå i en pose merket "Dato: 11/10-92 HI/RL". Signaturen er antakelig Heine Iversen og Ronny Lademo. Innlevert til Skiptvet Bygdemuseum av Halvard Bleka. Ingen nærmere funnopplysninger.

Kartreferanse: ØK, CR 035-5-4.

LokalitetsID: 130253.

For ytterligere opplysninger se C52667".

Dokumentasjon

Tilført tekst og geometri

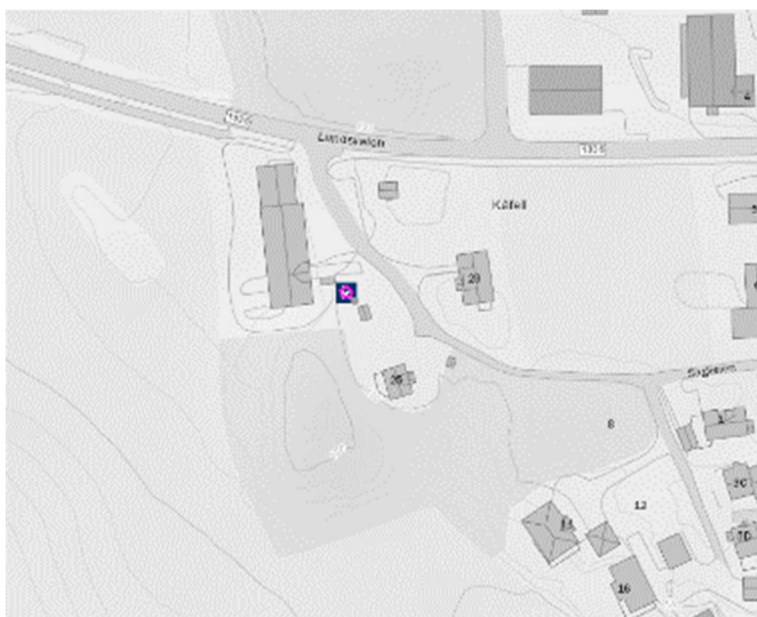
Merknad: ID opprettet av KHM i 2009, uten tekst, innhold eller kartfesting. ØFK, nov.2013; Tilført katalogtekst og gitt ID en omtrentlig kartfesting utfra de få funnopplysningene som finnes.

Historikk/Tradisjon

Gjenstander har vært oppbevart på Skiptvedt Bygdemuseum. Funnopplysninger er overført fra diverse kilder, b.a. museets gjenstandskort. Innhentet ved besøk av Mieko Matsumoto og Vibeke Vandrup Martens 17.08.2001.

Referanser

Litteratur: Matsumoto, Mieko 22.08.2001: Rapport om befarings vedr. gjenstander oppbevart ved Skiptvet Bygdemuseum, Skiptvet kommune, Østfold, 17. august 2001. Top.ark., UKM, UiO.

Figur: Lundsveien

95047-1 Finlandsjordene / kokegrop – A1

Fjernet

Bosetning-aktivitetsområde

Kokegrop

Beskrivelse

Beskrivelse fra lokalitet:

I alt ble det åpnet 15 sjakter i området. I sjakt 6 på det vestre Finlandsjordet ble det påvist en kokegrop (A1). Det ble ikke registrert andre automatisk fredete kulturminner utover denne.

Beskrivelse fra Enkeltminne:

Kokegropa var noe ujevn sirkulær. Den ujevne formen skyldes trolig at man har å gjøre med bunnen av kokegropa, og at deler av kantene mangler. Kokegropa målte 100x102 cm, og bestod av et kullag med noe skjørbrent stein. Kullaget inneholdt trekullbiter og skilte seg fra den omkringliggende undergrunnen, som bestod av grågul sandholdig leirjord. I ytterkanten av kokegropa var det enkelte steder rødbrent leire.

Dokumentasjon

---28.11.2005: Ført i database ved Christine Stene, Østfold fylkeskommune - Askeladden prosjektet 2005. Det ble gitt tillatelse, jfr. telefonsamtale ved Johan Sobotta ved Riksantikvaren og Per Oscar Nybruget ved Fornminneseksjonen, KHM, til å undersøke en kokegrop.

Opprinnelig registrert av: Kristine Beate Johansen - Reg instans: Østfold fylkeskommune - Reg ansvarlig etat: Østfold fylkeskommune

Undersøkelser

Snittet gjennom gropa ble lagt nord-sør, og den vestre halvdel ble gravd ut. Profilen viste at kokegropa ikke var mer enn 3 til 4 cm tykt, og at bare bunnen var bevart. C14-datering av kokegropa viste en sannsynlig datering til førromersk jernalder; BC 520-395 (ukal. 2405 +- 50 BP), lab.ref. (NTNU): T-18396.

Referanser

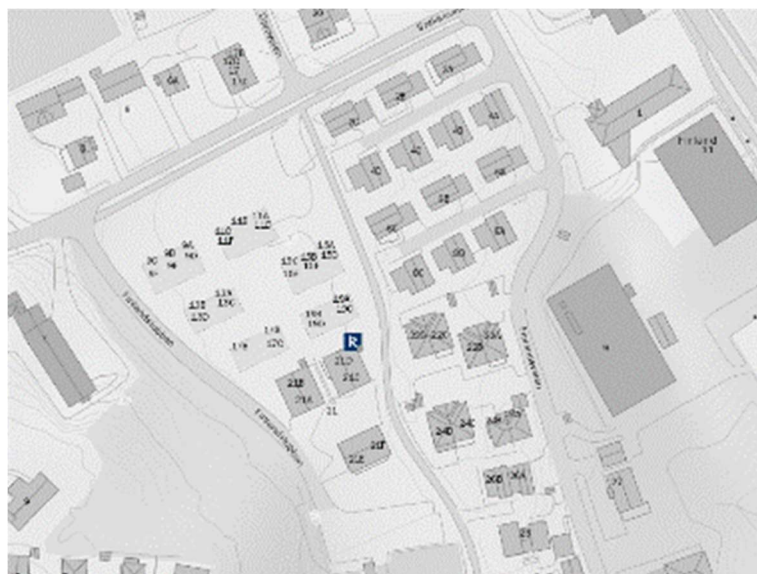
Johansen, Kristine Beate 2005: Rapport fra kulturhistorisk registrering på Finlandsjordene, gnr. 56, bnr. 391, Skiptvet kommune, Østfold fylke. Upublisert rapport finnes i Østfold fylkeskommunes topografiske arkiv, Sarpsborg.

Orientering

Det aktuelle planområdet ligger på gården Finland gnr./bnr. 56/391 i Skiptvet kommune. Kokegropen ble påvist innenfor det vestre Finlandsjordet, som heller svakt mot sørøst. I nord avgrenses jordet av Brekkeveien og en gang- og sykkelsti. I sør avgrenses jordet av et skogsområde bestående av grantrær. I vest avgrenses jordet av stigende berg med bebyggelse.

Terrengbeskrivelse

Selve planområdet ligger i dyrket mark og utgjøres av tre åkrer som ligger henholdsvis sør og vest for gårdstunet.

Figur: Finlandsstubben

140817-1 «...»

Automatisk fredet

Dyrkingsspor

Dyrkingsflate

Beskrivelse

Eldre dyrkingslag over et parti på 8 - 9 meter - fra midten av skråninga og et lite stykke ut på flata nedenfor. Laget dekket sjaktas fulle bredde på ca 4 meter. Det er brungrått, porøst og humusholdig med enkelte småstein. Et par små biter av brent leire ble observert. I laget såes et par *ikonsentrasjoner* av trekull. Det ble ikke tatt trekullprøve. Laget skiller seg klart fra det yngre åkerlaget over. Største tykkelse var 8 cm, målt i nedre del av skråninga. De tynnere sjiktene ble fjernet under sjaktninga, for om mulig å finne anleggsspor som kunne være dekket av laget. Lagets fulle utstrekning mot nord og sør ble ikke avklart under registreringa.

Dokumentasjon

---05.01.2011: Ikke avgrenset mot nord og sør.

Opprinnelig registrert av: Morten Bertheussen - Reg instans: - Reg ansvarlig etat: Østfold fylkeskommune

Referanser

Gangvegprosjekt for Fv265 i Engskleiva til Kirkelund skole. Saksnr.: 2010/2157, Arkeologisk registreringsrapport ved Morten Bertheussen 5.1.2011

Terrengbeskrivelse

Gammelåkeren er påvist i ei forholdsvis markant (liten) vestvendt skråning - ca 10 m vest for krysset Engskleiva/Sundåsveien - langs jordedelet.

Figur: gang- og sykkelvei Kirkelund - Sundåsveien

76910-1 Skiptvet prestegård

Automatisk fredet
gravminne
steinlegning

Beskrivelse

På kronen av bergryggen, men litt N for midten av denne: Steinlegning. Uklar avgrensning. Jevn tett pakning av rundkamp. Delvis overgrodd av lyng, mose og småbusker. Kantmarkeringen skiller seg ikke ut fra steinene i sentrum. Noe stein kan være fjernet i S-kant. Formen er nærmest rektangulær. Den er lite tydelig i terrenget. Kan være bunnlaget av en rundrøys. Mål: L 5m, br 4m, h 0,3m.

Juni 2019: Gravminnet ble befart og målt inn på nytt i forbindelse med at skolen ønsker å ta i bruk området (lekeapparater/aktivitets"løyper"). Gravminnet er ganske bart; ingen trær eller busker vokser opp det. Skrint terreng; berg i dagen flere steder. En indre steinlegging (evt. bunn av røys) er målt inn - kartfil finnes hos Østfold fylkeskommune. Steinleggingen måler ca. 5 m x 3,5 m. Utenfor steinleggingen fortsetter en slags haug/forhøyning; dette regnes som en del av konstruksjonen. Den er helt tydelig langs den østre siden av gravminnet. I nord/vest/sør er det mye berg, og avgrensingen blir ganske skjønnsmessig.

Dokumentasjon

Lokaliteten ble målt inn på nytt, og fotografert.

Observasjon

Gravminnet ble befart og målt inn på nytt i juni 2019, samt fotografert. Utvalgte bilder er lagt inn i Askeladden.

Referanser

Ingen.

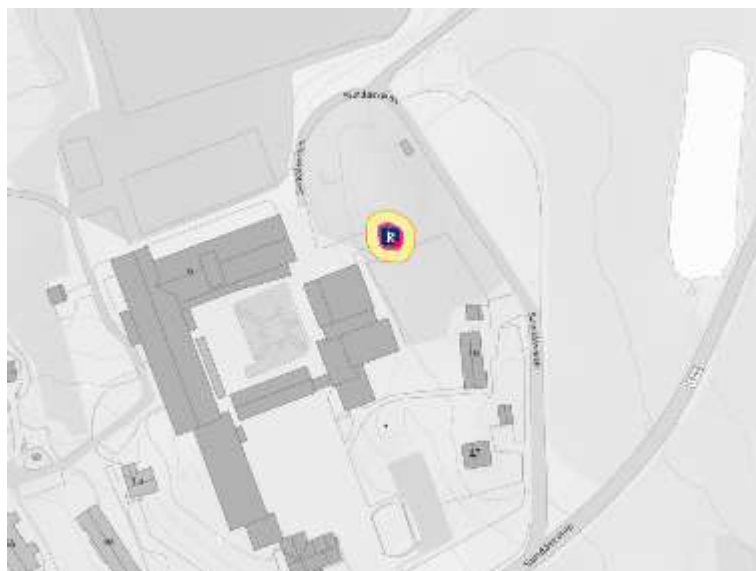
Sekkepost med referanser og dokumenter

Orientering

420m NNV for kirken, 100m V for vannhull, 20m Ø for dyrket mark.

Terrengbeskrivelse

Smalt N-S-gående skogholt der berget stikker i dagen flere steder. Noe høyereliggende enn terrenget rundt. Grenser i NØ til Kirkelund skole, ellers omgitt av dyrket mark. Skog hindrer utsikt.

Figur: Kirkelund skole

Skiptvet kirkeplassen

Her følger samlet oversikt av kulturminner innenfor detaljregulering for Kirkeplassen, plannummer 20100001.

85455 Skiptvet kirkested

Automatisk fredet
kirkested

Beskrivelse

Skiptvet kirke er en middelaldersk steinkirke med rektangulært skip og kortere og lavere, rett avsluttet kor i øst. Skipets gavler, våpenhuset i vest og sakristiet i øst er av tre. Opprinnelig hadde kirken klokketårn i vest, men den øverste delen av tårnet er revet. Åpningen mellom skip og tårn ble utvidet etter en brann i 1762, slik at tårnfoten ble en forlengelse av skipet. Korbuen har også opprinnelig vært mindre, men på 1700-tallet ble den utvidet i hele korets bredde. På mønet over skipet sitter en åttekantet takrytter. Både tårnhjelmen og de skrånende veggene er tekket med kobber. I kirkens nord-vegg finnes en blokk med en skålgrop, denne har id 21819.

Bortsett fra prekestolen og altertavlen fra 1760-tallet, ble hele kirkeinteriøret fornyet i 1895. Deretter ble interiøret restaurert ved arkitekt Harald Sund og maleren Ulrik Hendriksen i 1937. I den anledning ble murene hvitkalket og galleriene forandret, og kirken fikk nytt korskille, ny prekestolhimling, døpefont og nye kirkebenker. Ingenting av middelalderens inventar er bevart.

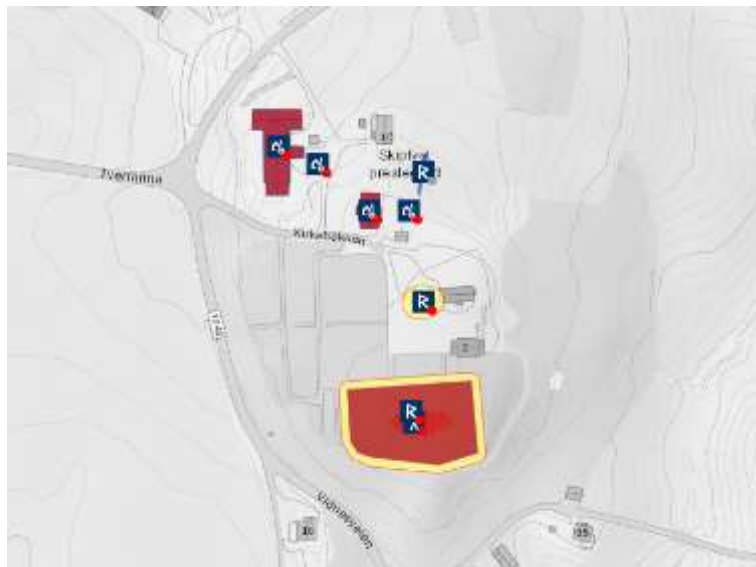
Altertavlen fra 1768 ble tilbakeført til Skiptvet kirke fra Norsk folkemuseum i 1937. Storfeltet har et maleri av Nattverden, signert Albert Lobech, og under bildefeltet står innstiftelsesordene. Vingestykkene er i akantusbarokk med bånd og løvverk. Oppsatsen på toppen og ørnehodene øverst på akantusvingene er av nyere dato.

Kilder:

Christie, Håkon og Sigrid: Norges kirker, Østfold II, Oslo 1959

Rasmussen, Alf Henry: Våre kirker. Norsk kirkeleksikon, Kirkenær 1993

SKIPTVET STA. MARIA (hovedkirke), gnr. 56 Skiptvet prestegård (Skiptvedt sogn). Den romanske steinkirken, som har rektangulært skip og smalere, rektangulært kor og som opprinnelig hadde vesttårn (NK 309f) står på (gnr. 56) Skiptvet. Gården var bruksdelt i 1401 (RB 173) og har i ettertid fått seg tillagt flere gårder (NG 85f). Utfra lokaltopografi, gårdsgrenseløp og navnetyper bør foruten navnegården Skiptvet trolig også (dagens gnr. 57) Karlsrud med (57/10) Vestgård ha hørt under opphavsgården i tiden da kirken ble reist. I 1401 ble prestbolet ført som prestboleth uten navn men med skyldstørrelse (RB 173), rimligvis et bruk av Skiptvet (jfr. DN I:487). I 1400 het det at det skulle gjøres åbud på prestbolet men hyppighet ble ikke presisert. Samtidig lå biskopen her visiterende i j netter og han tok 4 huder i katedratikum (RB 566f). 1426 skulle biskopen under visitas ha i j nætter a Skygzthueit (DN IV:829). I februar 1376 var trolig sira Haluarde Gudlæifssyni profastenom j oefra lutanum Borgasyslu på visitas på Skiptvet (DN V:289), og 28. mars 1384 Haluarder Gudlæifs son korsbroder j Oslo ok profaster j Eidzberghs profastdoeme (DN I:487). Få hundre meter sørvest for kirken ligger restene av hva som må ha vært et større gravfelt. (Kildegjennomgang til registrering av middelalderkirkegårder av NIKU ved Jan Brendlasmo, RA sak 06/02235-21).

Figur: kirkested med samlede kulturminner, Kirkebakken og langs Vidnesveien

21819-1 Skiptvet kirke

Automatisk fredet

Bergkunst

Skålgropstein

Beskrivelse

Løs skålgropstein bygget inn i N-veggen i Skiptvet kirke.

1969: Skålgropen er plassert 20 cm fra Ø-enden av en rektangulær, delvis tilhugget steinblokk med minst en urørt flate som sitter i kirkens N-vegg, 1,4 m Ø fra NV-hjørnet, 0,62 m over bakken. Steinblokkens størrelse er 95x25 cm, skålgropen har diameter 8 cm og dybde 2 cm.

2017: 1 tydelig skålgrop med diameter 8,5 cm og dybde 2,3 cm. Det er en liten avskalling i gropas V-re del. Det er påfylt grus rundt kirken siden 60-tallet og gropa er nå kun 54 cm opp fra bakken. Skiptvet kirke, ID85455, er en steinkirke fra middelalder i romansk stil.

Skålgropas opprinnelige plassering er ikke kjent.

Dokumentasjon

Mars 2016: Gjennomgang av bergkunstarkivet ved ØFK.

Merknad: I forbindelse med gjennomgangen av bergkunstarkivet hos Fylkeskonservatoren ved ØFK 2014-2016, ble teksten redigert og relevant dokumentasjon tilført under dokumentasjonsfanen.

Oppdaget av Erling Johansen i 1964, men ble først innmeldt i 1969. Håndskrevet notat datert 1964 vedlagt.

Juli 2018: Dokumentert med foto og fotogrammetri av Magnus Tangen

Kontrollregistrert av Jone Kile-Vesik i september 2017 som del av prosjektet kvalitetsheving av bergkunst i Askeladden. Feltet ble fotodokumentert og geometrien ble korrigeret ut fra oppmåling i felt.

Historikk/Tradisjon

Registrert av O. Ertsås i mai 1969.

Referanser

***UO ØK-arkiv: E. Johansen, Kråkerøy. Opplysning mars 1969. **Østfolds helleristninger. D.Vogt 2012, s. 457.*

Sekkepost med referanser og dokumenter

Orientering

1969: I kirkens N-vegg, 1,4 m Ø fra NV-hjørnet, 62 cm over bakken.

Terrengbeskrivelse

1969: NNØ-SSV-gående utjevnet platå med bratte skråninger mot V og SØ. Utsikt over Skiptvet sentrum.

2017: Løs steinblokk satt inn i kirkeveggen, omgitt av kirkegård. Opprinnelig plassering ikke kjent.

->se ovenfor figur med plassering nord for kirken.

156599 Skiptvet

Automatisk fredet

Bosetning-aktivitetsområde

Beskrivelse

Bosetningsspor bestående av 7 stolpehull. Bosetningssporene er avgrenset til et område som måler ca. syv meter fra øst mot vest og ca. 2 meter fra nord mot sør. Dette er et lite område, og ut fra topografien og registreringen fortsetter neppe bosetningssporene langt i noen himmelretninger. I tillegg er det, øst for bosetningssporene, oppført en bygning som trolig har ødelagt undergrunnen og eventuelle bosetningsspor.

->se ovenfor figur med plassering nord for kirken vest for kirkestallen.

Andre kulturminner:

86074 Skiptvet prestegård, bygningsgruppe med 4 bygningen nord for Kirkebakken.

->se ovenfor figur med plassering nord for adkomstveien Kirkebakken.

61743-1 Lambruvollen

Automatisk fredet

gravminne

gravhaug

Beskrivelse

I kanten av flaten ned mot bekken: Rundhaug. Klart markert og tydelig i terrenget. Noe avflatet. Flaggstang med murt fundament isentrum. Sidene påført matjord. Besto opprinnelig av jord og rundkamp. Nå blomsterbed på haugen. D 10m, h 1m.

Referanser

E Mikkelsen: Kulturminner i Atnavassdraget, reg 146.J Martins: Innberetning om befarung på Øverdalssetra, Sollia, Stor-Elvdal, Hedmark, juli 1974, Øverdalssetra III.Reg for friluftsliv, naturvern og fornminner i Hedmark,Stor-Elvdal, reg 220.

Sekkepost med referanser og dokumenter

Orientering

10m N for villaen på 56/35.

Terrengbeskrivelse

Jevn gressbevokst flate med villabebyggelse. Skråning ned mot bekk i Ø, noe slakere helling i SV-V. Utsikt mot Ø-S.

Figur: plassering sør for kirkeplassen langs Vidnesveien

Andre registrerte kulturminner ligger utenfor varslet plangrense for utredning til ny sentrumsplan.

3.2 Kulturmiljø

Temakart for kulturmiljø fra fylkesplanen er en del av plangrunnlaget.

Kulturmiljø – Skiptvet kirke

Middelalderkirke og fredet prestegård. De ligger samlet på en sentral kolle i bygden.

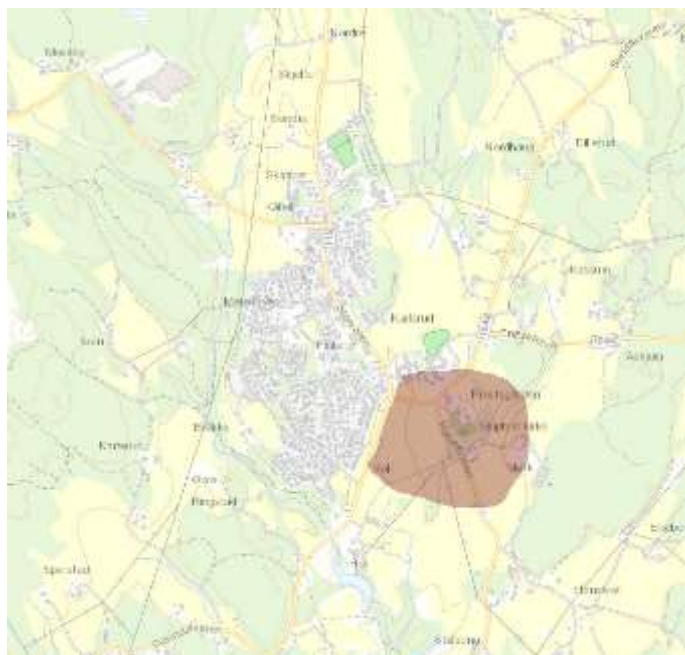
Figur: utklipp fra kartportalen for Viken, regional plan for Østfold

3.3 Kulturlandskap

Temakart for kulturlandskap fra fylkesplanen er en del av plangrunnlaget.

Verdifulle kulturlandskap

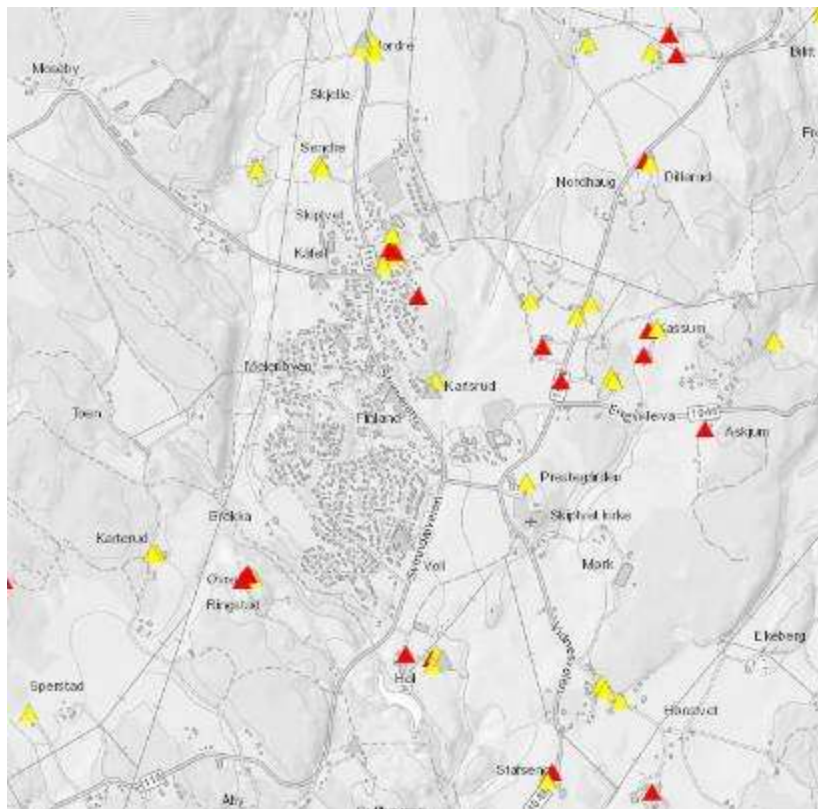
Middelalderkirke og prestegård, store løvtrær, oldtidsvei, Dragehullet - høyt og dominerende i landskapet.

Figur: utklipp fra kartportalen for Viken, regional plan for Østfold

3.3 Sefrak – kulturminnevern nyere tid

I kartportalen Askeladden er følgende bygningen registrert:

kilde: Askeladden, utklipp datert 26.08.2020.

Behovsanalysen for boligtyper har også samlet fakta for alder av bygninger i Skiptvet.

Kulturminnevern nyere tid:

Det er kartlagt 1600 kjente bygningen (103 ukjente) herav er 342 bygninger fra før 1945, andel 21 % (ift. 1703 bygninger)*.

*Kilde: SSB tabell 06266: Boliger, etter region, bygningsår, statistikkvariabel og år.

Figur #: Meieriet i Skiptvet, flyfoto fra 1952 (Fylkeskommunen)

Arealdelens bestemmelser har sikret føringer for kulturminnevern nyere tid. bestemmelsene videreføres til sentrumsplanen.

3.4 Uttalelsene i planoppstart

Skiptvet kommune har ikke utarbeidet kulturminneplan. Dette er heller ikke planlagt i kommende periode.

Slik kan dere få god oversikt over verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, og skape et godt verktøy for kommunen til bruk i byggesaker, arealplaner, skjøtsels- og skiltingstiltak m.v. Riksantikvaren har i en årrekke bistått med midler (etter søknad) til kommuner som setter i gang arbeid med kulturminneplan. Årets søknadsfrist er dessverre gått ut, men vi håper at det blir muligheter også neste år. Fylkeskommunen bistår gjerne med råd og oppfølging dersom dere ønsker å sette i gang arbeidet med kulturminneplan.

Kulturhistorie og kulturminner er en vesentlig del av et steds identitet og sier noe om stedets tidsdybde. Siden kommunen ikke tidligere har utført en systematisk kunnskapsregistrering av kommunens kulturminner og kulturmiljøer, ser vi nå ved denne rulleringen behov for at dette gjennomføres. En kulturhistorisk stedsanalyse av planområdet kan bidra til å klargjøre hvilke deler av kulturminner og kulturmiljøer som har en sentral betydning, samt få frem kulturarvens betydning som verdi- og utviklingsressurs i videre planarbeid. Dette er nyttig kunnskap for kommunen siden det gjennom en analyse kommer frem hvilket kulturhistorisk særpreg som finnes i sentrum, og hvordan dette kan brukes som et positivt bidrag i stedsutviklingen, bla. når arealstrategi for Meieribyen under punkt fortetting gjennom høyere utnyttning og transformasjon, i hovedsak knyttet til Storgata skal behandles videre. Samtidig vil en kulturhistorisk stedsanalyse kartlegge eksempler som er nyttig når kommunen senere skal lage en kulturminneplan. Det finnes ulike metoder for denne type analyse. Riksantikvaren har utviklet en metode i et nordisk kulturmiljøsamarbeid som kalles DIVE analyse. Metoden er tverrfaglig med et kulturhistorisk utgangspunkt, med systematikk og elementer hentet fra både planfag og kulturhistoriske fag.

Vi ber om at det i videre planprosess utarbeides en kulturhistorisk stedsanalyse for planområdet, og at det på grunnlag av denne og andre dokumenter lages forslag til hensynssoner for bevaring kulturmiljø (H570) og landskap (H550) på

kart med tilhørende bestemmelser og retningslinjer. Vi viser her til bruk av Riksantikvarens eksempelsamling med forslag om bestemmelser i arealplaner for kulturminner og kulturmiljøer etter pbl.

Innspill til bestemmelsene fra Riksantikvaren (11.05.2020):

Riksantikvaren peker på at kirkestedet i dag er vist innenfor en hensynssone H730-1, men at det også må følge med bestemmelser som knyttes opp mot hensynssonen. De ber om at følgende bestemmelser knyttes opp mot plankartetets hensynssone H730-1:

- *Skiptvet kirke er automatisk fredet. Det er ikke tillatt å iverksette tiltak som kan virke inn på den automatisk fredete kirken med mindre det foreligger dispensasjon fra kulturminneloven.*
- *Ved all planlegging av tiltak i kirkens omgivelser skal det tas hensyn til kirkens plassering og virkning i landskapet.*

I tillegg må det settes inn en bestemmelse knyttet til den middelalderske delen av kirkegården:

- *Ingen tiltak som innebærer inngrep i bakken kan settes i gang på den middelalderske kirkegården, med mindre det foreligger dispensasjon fra kulturminneloven.*

Hensynet til øvrige automatisk fredete kulturminner Det er kjent en rekke automatisk fredete kulturminner innenfor det varslete planområdet.

Flere arkeologiske registreringer har vært gjennomført innenfor plangrensene, men det er også arealer som ikke er blitt registrert. Av denne grunn kan vi ikke ha en fullstendig oversikt over hva som kan finnes her. Det er derfor viktig at det i planbestemmelsene stilles krav om reguleringsplan, slik at forholdet til automatisk fredete kulturminner kan avklares hvor/når det er nødvendig. Dersom kommunen ønsker å legge opp til at det ikke skal være krav om reguleringsplan, vil det være nødvendig å gjennomføre en arkeologisk registrering nå, på kommunedelplannivå. Vi ber i så fall om rask tilbakemelding på dette.

Vi ber om at automatisk fredete kulturminner vises med hensynssone H730 (båndlagt etter kulturminneloven) i plankartet. Målestokken blir god nok i plankartet til at kommunen kan bruke hensynssoner i stedet for bare rune-R. Gjeldende avgrensinger finnes i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden. Hensynssonene må også ha bestemmelser knyttet til seg.

Dette kan løses som én felles bestemmelse, som f.eks.:

Innenfor hensynssonene merket [H730-2, eller hvordan dere velger å navngi dem] er det automatisk fredete kulturminner. Det er ikke tillatt med tiltak som innebærer inngrep i bakken, eller som på annen måte er egnet til å tildekke, skade, ødelegge eller skjemme kulturminnene.

Det kartgrunnlaget som er vist i planprogrammet viser noen avgrensinger av slike H730-hensynssoner som vi ikke helt forstår. Det som er riktig, er at områder som er båndlagt etter kulturminneloven (hensynssone d) skal vises med sosikode H730. Områder med hensyn til kulturmiljø (hensynssone c) vises med sosikode H570. F.eks. bør landskapet nordover fra Skiptvet kirke/Skiptvet prestegård vises med hensynssone H570 (ikke H730 som i kartgrunnlaget i planprogrammet). Vi deltar gjerne i oppklarende samtaler rundt dette, om det er behov for det.

4. Planlagt

4.1 Kommuneplanen 2019 og sentrumsplanen

Kommuneplanens arealdel ble etter ny samfunnsdelen i 2019 rullert og vedtatt.

I samordningsmøter med fylkeskommunen ble hensynssoner for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap oppdatert både i arealplankart og juridisk bindende temakart, med nummer K3 og K4.

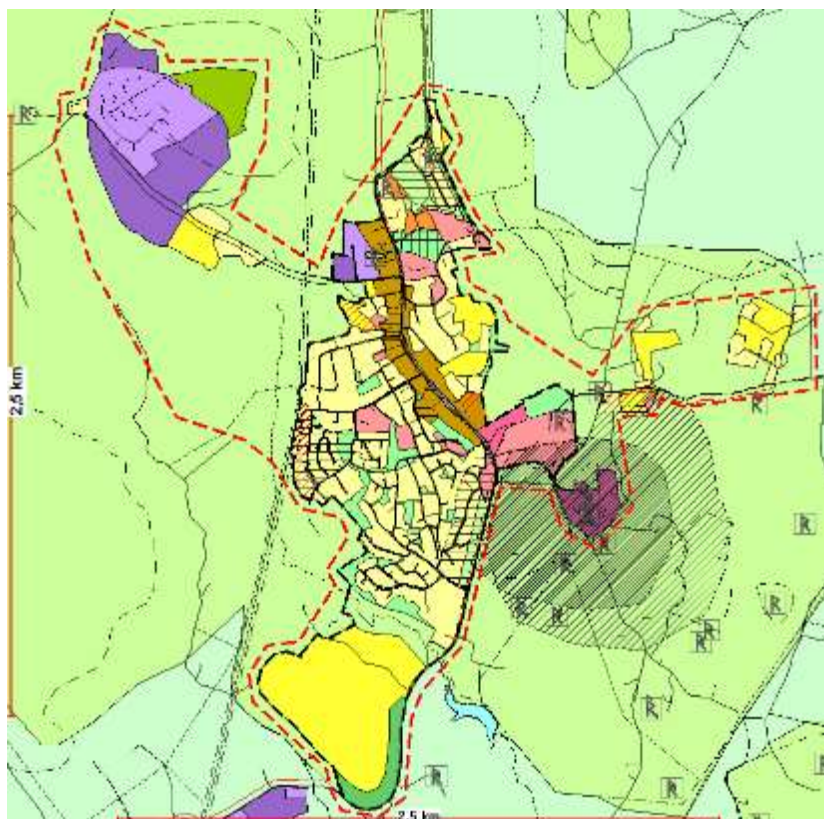
Kulturminner er synlig på kart, både med hensynssone «båndlegging etter annen lov» (H730) og rune-R symbol (for å synliggjøre det på mindre målestokk).

Ved bruk av kommunens kartportal kan en zoome inn til markerte rune-R lokaliteter og se på hensynssone grense for kulturminne. Hensynssone har kode H730.

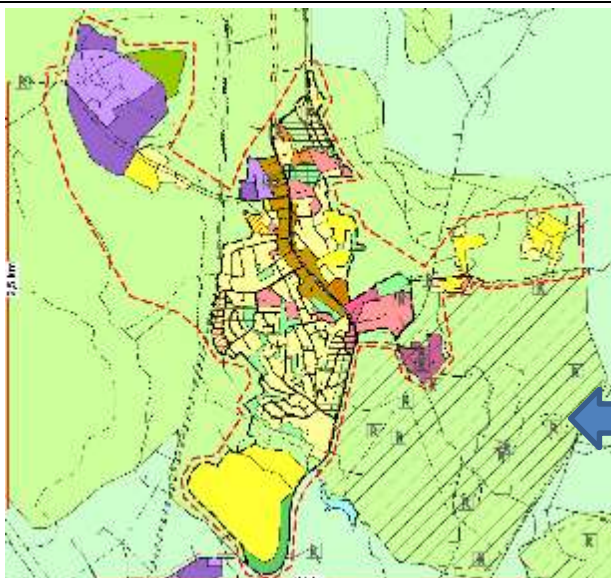
Kulturmiljøet rundt kirkeplassen er kartlagt i juridisk bindende kart K4 med hensynssoner for kulturmiljø med kode H570_K2.

Kulturlandskapet rundt kirkeplassen er kartlagt i juridisk bindende kart K3 med hensynssoner for landskap med kode H550_L2.

Utklipp viser arealformål fra både arealdelen og sentrumsplanen samt med hensynssoner for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap:

Arealplankart viser i tillegg kulturlandskap H550_10 og et større areal rettet mot sørøst for kulturmiljø med kode H570_12 «Tvester gårdstun»:

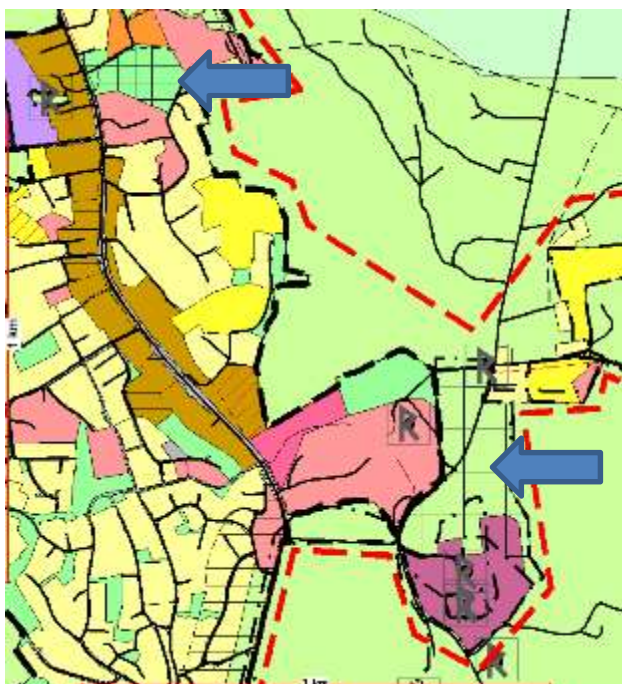

Dette området ble videreført fra forrige versjon av arealdelen fra 2008.

Arealplan viser også båndlegging etter andre lov om kulturminner for 2 områder.

Rundt Kirkeplassen med hensynssone sone H730_1 (i arealdelen).

Rundt Bygdetunet med H730_2 (i sentrumsplanen).

Bestemmelsene og retningslinjene fra arealdelen:

412	§ 11-8 d)	Hensyn	Sone for båndlegging etter kulturminneloven (H730_) For alle tiltak som kan komme til å virke inn på automatisk fredete kulturminner, må det søkes kulturminnemyndigheten om tillatelse etter loven om kulturminner § 8. Alle punker vist som rune-R på arealplankartet, skal regnes som hensynssone. Området er fredet iht. vedtak gjort etter lov om kulturminner §§ 4. 15 og 19, og bygningsfredningsloven av 1920.
-----	-----------	--------	--

			Punkter gjelder vernetede områder, kirkeplass, gravfelt, bygdemuseet, m.fl.
--	--	--	---

523-2	§ 11-9 p 7	Kulturminnevern nyere tid pbl	<p>Kulturminnevern nyere tid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ved planlegging og utbygging skal det legges vekt på å ivareta verneverdige kulturminner og kulturmiljø. Oppføring av nye bygninger og anlegg innenfor verneverdige kulturmiljøer må tilpasses de bygde og naturgitte omgivelser og strukturer. 2. For kulturminner som i seg selv eller som del av et kulturmiljø har historisk, arkitektonisk eller annen verneverdi kan kommunen avslå søknad om rivning. 3. Ved endring av eksisterende byggverk kan kommunen kreve at det tas hensyn til verneverdier, slik at historiske, arkitektoniske og andre kulturhistoriske verdier som knytter seg til byggverket og kulturmiljøet ikke går tapt, men blir bevart. Dette gjelder hovedkonstruksjon, originale bygningsdeler og verdifulle historiske tilføyelser. 4. Historiske hovedveifar skal søkes bevart. Ved regulering eller eventuelle landbruksinngrep bør det innen en sone på minst 5 meter fra hver side av veifarets midtlinje ikke tillates tiltak som kan forringe veifarets historiske kvaliteter. 5. Det er eiers ansvar å sikre og istandsette verneverdige kulturminner slik at de ikke går tapt. <p>Se juridisk bindende <u>K4 temakart</u> for kulturmiljø også.</p>
--------------	------------	-------------------------------	---

523-3	§ 11-9 p 7	Kulturminne-loven	<p>Hensyn som skal tas til bevaring av eksisterende bebyggelse og annet kulturmiljø, samt kulturminner.</p> <p>Det skal legges vekt på at ny bebyggelse ikke skal forringe opplevelsen av automatiske fredete fornminner som gravfelt. Automatisk fredete kulturminner skal ivaretas med en buffersone som hindrer at kulturminner skjemmes. Det vises til hensynssone H550_ og H570_ som er sammensett med bruk av Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden. Konkrete saker som berøres eller kan kjempe automatisk fredete kulturminner skal forelegges Fylkeskonservator.</p>
--------------	------------	-------------------	--

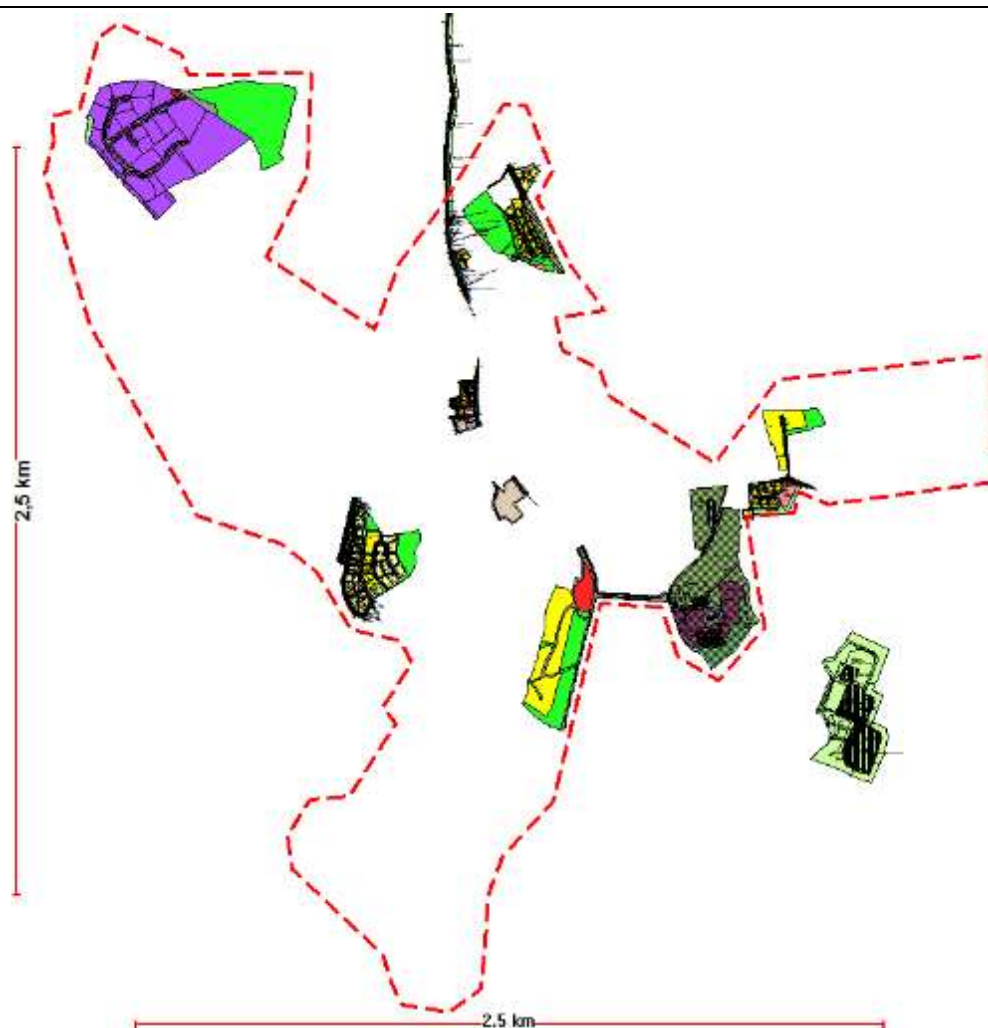
Retningslinjene:

R 4L	§11-8 c)	Hensyn landskap H550	<p>Landskapshensyn:</p> <p><i>I områder avsatt med hensyn landskap – kulturlandskap (H550), skal det ivaretas et helhetlig landskapsbilde, flora og fauna og kultur- og fornminner. Det tillates ikke tiltak som får en negativ påvirkning på kulturlandskap. Ved vurdering av tiltak skal</i></p>
-------------	----------	----------------------	---

			<i>virkningene på både de nærmeste omgivelsene og det overordnede landskapet klargjøres. Lokalisering, formgivning, fargebruk og volumoppbygging skal tilpasses stedets og landskapets karakter. Det tillates ikke ny spredt bebyggelse i nasjonale og regionale kulturlandskapsområder.</i>
R 4K	§11-8 c)	Hensyn Kulturmiljø H570	<p>Kulturmiljøhensyn: Følgende retningslinjer gjelder for områder som listet under:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eksisterende verneverdige kulturminner og kulturmiljø skal bevares og tillates ikke revet. - Ved utarbeidelse av reguleringsplan eller søknad om tillatelse til tiltak etter plan- og bygningsloven §§ 20-1, 20-2, 20-3 og 20-4 i områder og på eiendommer med verneverdige kulturminner og kulturmiljø skal tiltaket skje på vernets premisser og innenfor kulturminnets/ kulturmiljøets tålegrense for endring. Dette gjelder særlig tilpasning til bygningen(e)s plassering i senterstruktur og/eller tun og terreng, utforming, hovedkonstruksjon, takform/taktekking, fasader, proporsjoner på dører, vinduer og andre bygningsdeler, bygningsdetaljer, materialbruk og fargebruk. - En eventuell tilbakeføring kan vurderes, til kulturminnets opprinnelige eller tidligere utforming. - Det skal legges vekt på å opprettholde den karakteristiske tomtestrukturen, historiske vegetasjonselementer, samt kulturminnets særegne plassering i landskapet og terrenget. - Ved søknad om tillatelse til tiltak kan kommunen vurdere å nedlegge midlertidig forbud mot tiltak. - Søknad om tillatelse til tiltak skal inneholde en kulturhistorisk, arkitektonisk og estetisk redegjørelse som forklarer hvordan tiltaket forholder seg til vernehensynene. - Om nødvendig skal en tilstandsvurdering vedlegges søknad om endring av kulturminner.

4.2 Reguleringsplaner

Følgende gjeldende reguleringsplaner ligger innenfor varselgrense for planoppstart av ny sentrumsplan (utklipp fra planregisteret med gjeldende reguleringsplaner:

Fra nord til syd:

20170002-2	Gang- og sykkelvei langs fylkesvei	med bestemmelses-
20170002-1	Gang- og sykkelvei langs fylkesvei, innenfor sentrumsplan	ikke hensyns-
19990001	Fjellshagen, næringsbebyggelse	ikke -
20030002	Trialbane, Idrett og næringsbebyggelse Fjellshagen	ikke -
20030002	Idrettsåsen boligfelt og idrettsplass	ikke -
20190001	Vesterås boligfelt langs Storveien	ikke -
20180001	Torget i Meieribyen	ikke -
20130001	Handelssenter Europris og Kiwi	ikke -
20190002	Øst Karlsrudkrysset boligfelt	ikke -
20050001	Karlsrudengen boligfelt	ikke -
20160004	Brekke vest boligfelt	ikke -
20030001	Brekkeåsen boligfelt	ikke -
19980001	Vollgård boligfelt med offentlige tjenester	ikke -
20100001	Kirkeplassen, grav- og urnelunder med bygninger	med hensyns-

Fotnote: detaljregulering for Mørk Bergsjø ligger utenfor sentrumsplanen

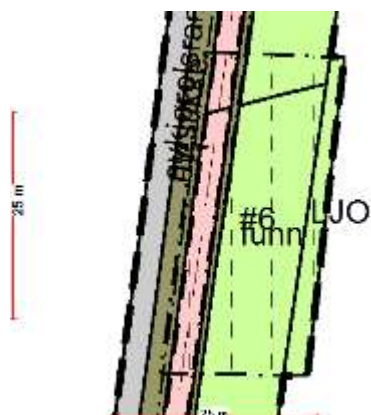
Innenfor sentrumsplanen pågår per 26.08.2020 to detaljreguleringer.

20160003	Holstadåsen øst, planen er fremdeles under behandling	ikke -
20190004	Meierigården sentrumsformål, langs Storveien	ikke -

Begge planene har ikke kulturminner.

Samlet konklusjon er at 2 reguleringsplaner har registrerte hensynssoner:

Askimveien:

Bestemmelsesområdet for kulturmiljø med kode #6 (funn) i plan for gsv del 2 ligger utenfor sentrumsplanen.

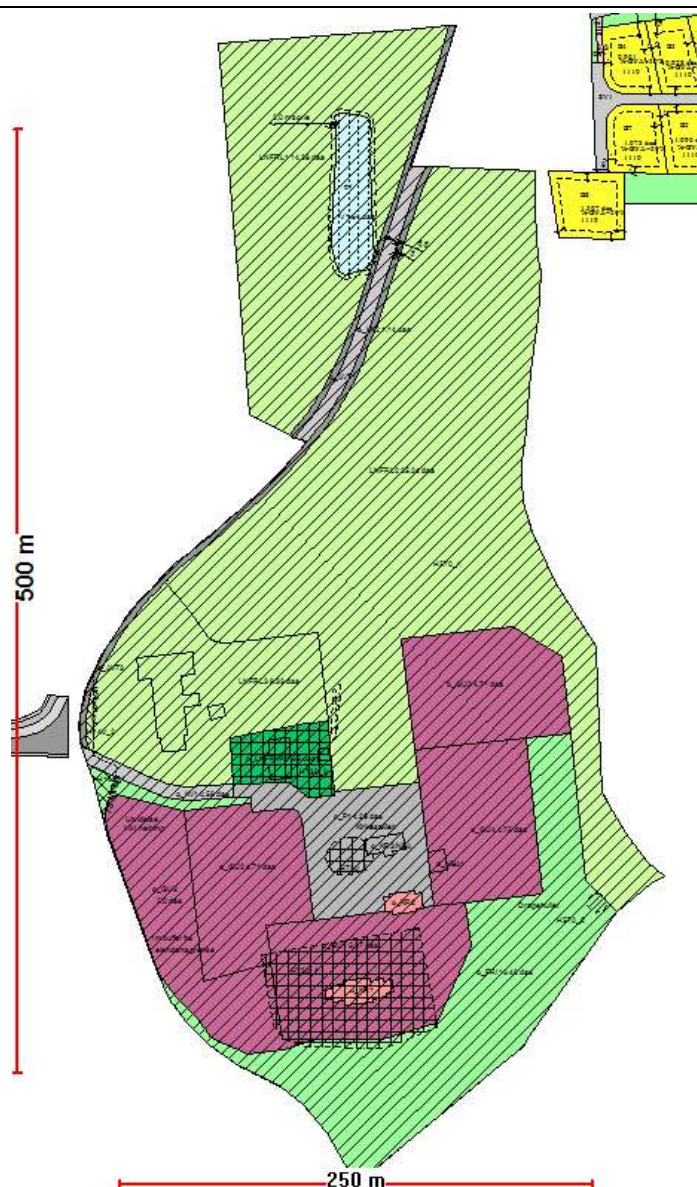
Kirkeplassen:

Hensynssoner i plan for kirkeplassen ligger innenfor sentrumsplanen og skal gjelde framfor overordnet plan.

Hele området for detaljregulering er avsatt med hensynssone for bevaring av kulturmiljø H570_1 og særlig plassering av Dragehullet H570_2 (enkelt skravering).

Deler av planen er avsatt med hensynssone for båndlegging etter annen lov. Det gjelder del av prestegården H730_3, del av parkeringsplassen vest for kirkestallen H730_2 og området rundt tusenårs kirken H730_1 (dobbel skravering).

I tillegg er det avsatt bestemmelsesområder med nummer #1 hos vassdrag og #2 øst for prestegården.

Figur #: utklipp av plankart for detaljregulering for Skiptvet kirke (20100001).

Det finnes ikke hensynssone for kulturlandskap H550 i detaljreguleringen.

For dokumenter og bestemmelsene vises til planregisteret via denne lenken:

http://webhotel3.gisline.no/Webplan_3015/gl_planarkiv.aspx?knr=3015&planid=20100001

og selve dokumentet har denne lenken:

<http://webhotel3.gisline.no/GisLinePlanarkiv/3015/20100001/Dokumenter/20100001%20bestemmelser%20rev005%20skiptvet%20kirke%2020161102.pdf>

Her følger utklipp fra en del av bestemmelsene i detaljregulering for Kirkeplassen:

5.5 HENSYNSSONER, jf. PBL § 12-6

- H140 – Frisiktsoner

H140_1-4

Innenfor areal avmerket på kartet som frisiktsoner tillates ikke sikthinder høyere enn 0,5 m over veiens plan, jf. PBL § 12-7, 1. ledd ar. 2.

- H570 - Bevaring kulturmiljø

H570_1

Innenfor hele planområdet skal tiltak gjennomføres i tråd med bestemmelsenes pkt. 1 og 4.1, jf. PBL § 12-7, 1. ledd nr. 1 og 2.

H570_2 - Dragehullet

Det tillates tiltak for å rydde og gjøre Dragehullet tilgjengelig for allmennheten. Tiltakene skal ikke være skjjemmende eller større enn nødvendig, jf. PBL § 12-7, 1. ledd ar. 14.

- H730 - Båndlegging etter lov om kulturminner

H730_1 - Middelaldersk kirkested

Skiptvet kirke er et automatisk fredet kulturminne. Alle tiltak skal sendes Riksantikvaren for godkjenning. Der tillates ikke rive, bygge på eller endre kirkebygningen. Tiltak utover rutinemessig vedlikehold er ikke tillatt. Eventuelle endringer krever dispensasjon fra kulturminneloven.

Middelalderkirkegården er et automatisk fredet kulturminne. Området inkludert sikringssonen på 5 meter er koordinatfestet til følgende punkter:

Punkt	X	Y
1	623257.112	6594130.620
2	623257.528	6594128.266
3	623229.770	6594117.570
4	623187.533	6594118.251
5	623177.248	6594122.206
6	623170.782	6594128.672
7	623165.731	6594161.413
8	623164.903	6594166.776
9	623169.231	6594167.486
10	623248.296	6594180.456

Alle inngrep i grunnen eller andre tiltak som kan virke inn på det automatisk fredete kulturminnet, unntatt gravlegging i eksisterende graver som bar vært i kontinuerlig bruk, er ikke tillatt uten etter dispensasjon fra kulturminneloven, jf. PBL § 12-7, 1. ledd nr. 6.

H730_2 - Stolpespor fra middelalder

Id 156599 (Askeladden) er et automatisk fredet kulturminne som omfatter spor etter en eller flere bygninger fra middelalder. Lokaliteten ligger i bakken under areal disponert som parkeringsareal. Arealet kan fortsatt benyttes til parkering. Inngrep i grunnen eller andre tiltak som kan virke inn på det automatisk fredete kulturminnet, er imidlertid ikke tillatt uten etter dispensasjon fra kulturminneloven. Arealet inkluderer en sikringssone på 5 meter. Jf. PBL § 12-7, 1. ledd nr. 6.

H730_3 - Prestegården

Prestegårdsbygningene er vedtaksfredet etter KML § 15 18. juni 1991. Tiltak som er egnet til å motvirke formålet med fredningen er ikke tillatt.

Grunnen som prestegården står på er førreformatorisk og er fredet gjennom kml § 4. Inngrep i grunnen er ikke tillatt uten at det først er søkt om, og deretter foreligger tillatelse etter kulturminneloven, jf. PBL § 12-7, 1. ledd nr. 6.

5.6 BESTEMMELSESONRÅDE

- #1 - Prestegårdsdammen

Eventuelle tiltak i området skal vurderes særlig opp mot hensynet til kultur- og naturmiljø, og før gjennomføring av tiltak skal planene forelegges kulturminnemyndighetene samt Fylkesmannen i Østfold, miljøvernavdelingen. Se arealformål som vassdrag (V).

- #2 - Forhistorisk kokegropfelt

Lokalitet med id 151038 (Askeladden) er et forhistorisk kokegropfelt. Østfold fylkeskommune har gjort nødvendige undersøkelser av kulturminnet, samt gitt dispensasjon for inngrep men vilkår om ytterligere arkeologiske undersøkelser.

5 Samlet vurdering

5.1 Sammenfatning

Kartlagte arealer i Fylkesplanen er vurdert og overført i gjeldende arealdelen fra 2019.

Arealdelen og juridiske bindende temakart gjelder framfor andre arealplaner. Disse skal videreføres i sentrumsplanen sammen med bestemmelsene og retningslinjer.

Gjeldende reguleringsplan for Kirkeklassen har på høyere detaljnivå avsatt arealer for hensynssoner, både for «båndlegging etter kulturminnelov», kulturmiljø og landskap.

Meste parten av gjeldende og pågående planer er ikke involvert med hensynssoner.

Ved detaljregulering for gsv langs fylkesvei, Storveien, ble det utført kartlegging av mulig kulturminne. Det ble ikke funnet noe langs veikanten i nærheten av automatisk fredet kulturminne bak huset Storveien 46.

I arealdelen, sentrumsplan og reguleringsplaner er det standard tatt med bestemmelser jf. § 8 i kulturminneloven.

5.2 Konklusjon

Sikring av kulturminner, kulturmiljø og landskap trenger en ny kvalitetssikringsrunde med Fylkeskommunen og Riksantikvaren. Dialogmøtet 24.09.2020 og fastsatte oppfølgingsoppgaver er innarbeidet i denne delutredningen.

Følgende momenter er drøftet og kvalitetssikret:

1. Hensynssone båndlegging med kode H730_01 for kirkeklassen i nåværende arealdelen utgår. Det foreslås å ikke bruke hensynssoner i sentrumsplanen, men vise området som detaljeringssone hvor gjeldende reguleringsplan fortsatt skal gjelde, se plannummer **2010 0001**, brukes som referanse. Jf. pbl kan isf. «hvit hull» området vises med arealformål fra detaljreguleringen, *kilde: Kartverkets produktspek. del 1 sidene 1-31 til og med 1-33*).
Reguleringsplanen har høyere detaljnivå enn arealdelen og sentrumsplan. Eventuelle oppfølging i plan- og byggesaker skal vurderes etter denne planen.
2. Automatisk fredete kulturminner får hensynssone båndlegging med kode H730_04 tom. 09.
Nåværende kodene 1-4 er allerede brukt utenfor sentrumsplanen og skal justeres med ny nummering 01-03, på grunna av bortfall av nummer 01 for kirkeklassen.
utenfor sentrumsplan:
ny H730_01 Tveiter
ny H730_02 batteri Staås
ny H730_03 batteri Kjellås
innenfor sentrumsplan:
ny H730_04 Skjelle, Idrettsåsen
ny H730_05 Skjelle, Idrettsplassen, Storveien
ny H730_06 Kåfell, næringsområde Skiptvet møll
ny H730_07 «..», gsv mot Sundåsveien

- ny H730_08 Skiptvet prestegård, Kirkelund skole
ny H730_09 Lambruvollen, Vidnesveien
3. Hensynsone båndlegging med kode H730_2 i nåværende sentrumsplanen erstattes av hensynssone for Kulturmiljø med kode **H570_14** for revidert arealformål for «Bygdetunet».
 4. Juridisk bindende temakart K3 og K4 skal fortsatt gjelde framfor ny sentrumsplan og arealdelen.
Det er ikke mulig å sammenføre forskjellige hensynssoner. Det skal samordnes med Fylkeskommunen senere om det finnes karttekniske og tekstuelle løsninger for å sammenføre overlappende arealer til et kombinert samlet areal med retningslinjer hver hensynsone-type.
 5. Hensynssone for kulturmiljø med kode **H570_12** er samlet område for kulturmiljø med flere gravfelt som vises i arealdelen med både omriss (H730) og rune-R. Grensen samordnes med grense for detaljreguleringen for Kirkeplassen (**2010 0001**).
 6. Kodene H570_01 tom. 17 kreves kvalitetssikring.
Eksempel: kode i kart er H570_13 knyttet til Borgås som har i tabellen nr. 14 (erratum).
 7. Hensynssone for landskap på kirkeplassen med kode H550_10 utgår.
Den blir overført i detaljreguleringen med nummer **2020 0001**.
I tillegg er det aksept om mindre vesentlig endring av detaljregulering for å arrondere plangrense etter eiendomsgrenser i Matrikkelen.
-nordre grense blir endret til eiendomsgrense for gang- og sykkelveien.
-sørøst grense blir endret til tomtegrense for bolig.
se vedlagt utklipp av revidert plankart.
 8. bestemmelser om kulturminnevern nyere tid er utvidet med punkt 6. i § 532-2:
«For bygninger i Meieribyen som er oppført før 1950, skal det ved søknad om endringer og/eller riving, innhentes uttalelse fra regional kulturminneforvaltning, som skal tillegges betydning.»

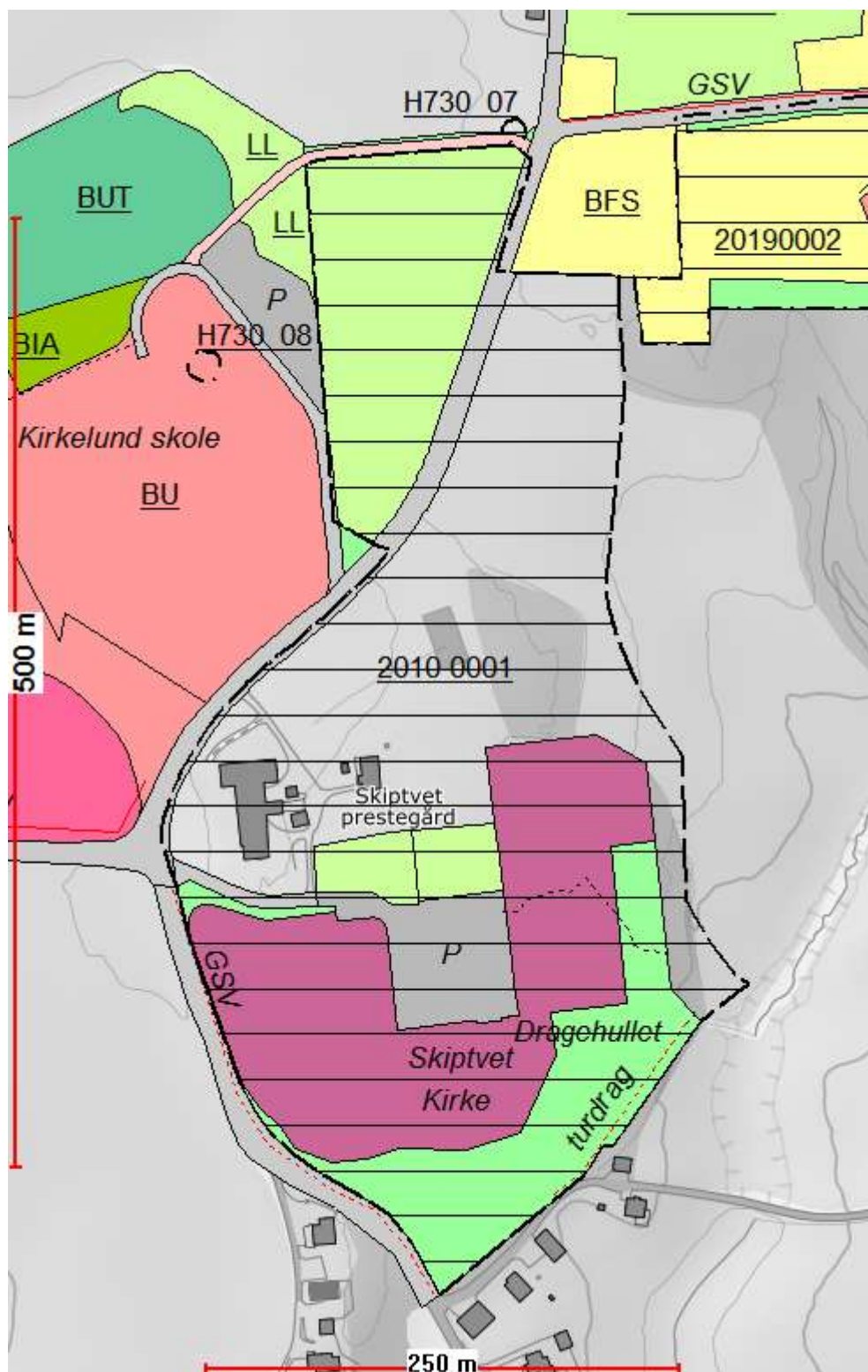
Oversikt av alle registrerte områder for kulturlandskap, -miljø og kulturminner:

Feltkode	Beskrivelse	Merknad	arealplan
H550_	<p>Hensyn bevaring av landskap:</p> <p>01 a Solbergdalen 01 b Solbergdalen 01 c Solbergdalen 01 d Borgås 02 a Eng 02 b Eng 03 Karlstad 05 Bua- Frantshuset 06 Sammerud 07 Berg-Bogen-Kampenhorn 08 Målehuset 09 Botner 10 Skiptvet kirke 11 Ruene 12 Tveiterskogen 13 Skallerud-Aslakrud 14 Espeneset - Slåttemark</p>	<p>I denne sammenheng «kulturlandskap»</p> <p>Se reg.plan 2010 0001</p>	<p>Arealdelen</p> <p>Sentrumsplan</p>
H550_L1	<p>Kulturlandskap langs Glomma og Vidnesevja.</p> <p>Hele komplekser av evjer og raviner med beiteutformet vegetasjon samt våtmarkssletter langs elvebreddene. Markante kulturminner (Eidsbergdomen, prestegården, Lekum, Valdisholm, Nes lensmuseum, gammelt industrimiljø, tidligere fløtermiljø osv.).</p> <p>(kilde: Fylkesplanens temakart)</p> <p>Se separat juridisk bindende kart K3.</p>	Ligger utenfor sentrumsplan	Arealdelen kart K3
H550_L2	<p>Kulturlandskap Skiptvet kirke.</p> <p>Middelalderkirke og prestegård, store løvtrær, oldtidsvei, Dragehullet - høyt og dominerende i landskapet.</p> <p>(kilde: Fylkesplanens temakart)</p> <p>Se separat juridisk bindende kart K3.</p>	Ligger delvis i sentrumsplan	Arealdelen kart K3 gjelder også for sentrumsplan
H550_L3	<p>Kulturlandskap Berg.</p> <p>Berg / Bogen / Kamperhorn - Det småskala og mosaikkpregete landskapet ved gårdene Berg og Bogen består av hagemark med søyleeiner og flere gravfelt, kultureng, natureng, åker, skogstjern og biologisk interessant gårdsdam.</p> <p>(kilde: Fylkesplanens temakart)</p> <p>Se separat juridisk bindende kart K3.</p>	Ligger utenfor sentrumsplan	Arealdelen kart K3

Feltkode	Beskrivelse	Merknad	arealplan
H730_	Båndlegging etter kulturminneloven: 04 Skjelle, Idrettsåsen 05 Skjelle, Idrettsplassen, Storveien 06 Kåfell, næringsomr. Skiptvet mølle 07 «..», gsv mot Sundåsveien 08 Skiptvet prestegård, Kirkelund skole 09 Lambruvollen, Vidnesveien	Nye arealer i sentrumsplan (i arealdelen vist som rune-R) Ny i sentrumsplan Ny i sentrumsplan Endret omriss! Ny i sentrumsplan Ny i sentrumsplan Ny i sentrumsplan	Sentrumsplan Dels arealdel

Vedlegg:

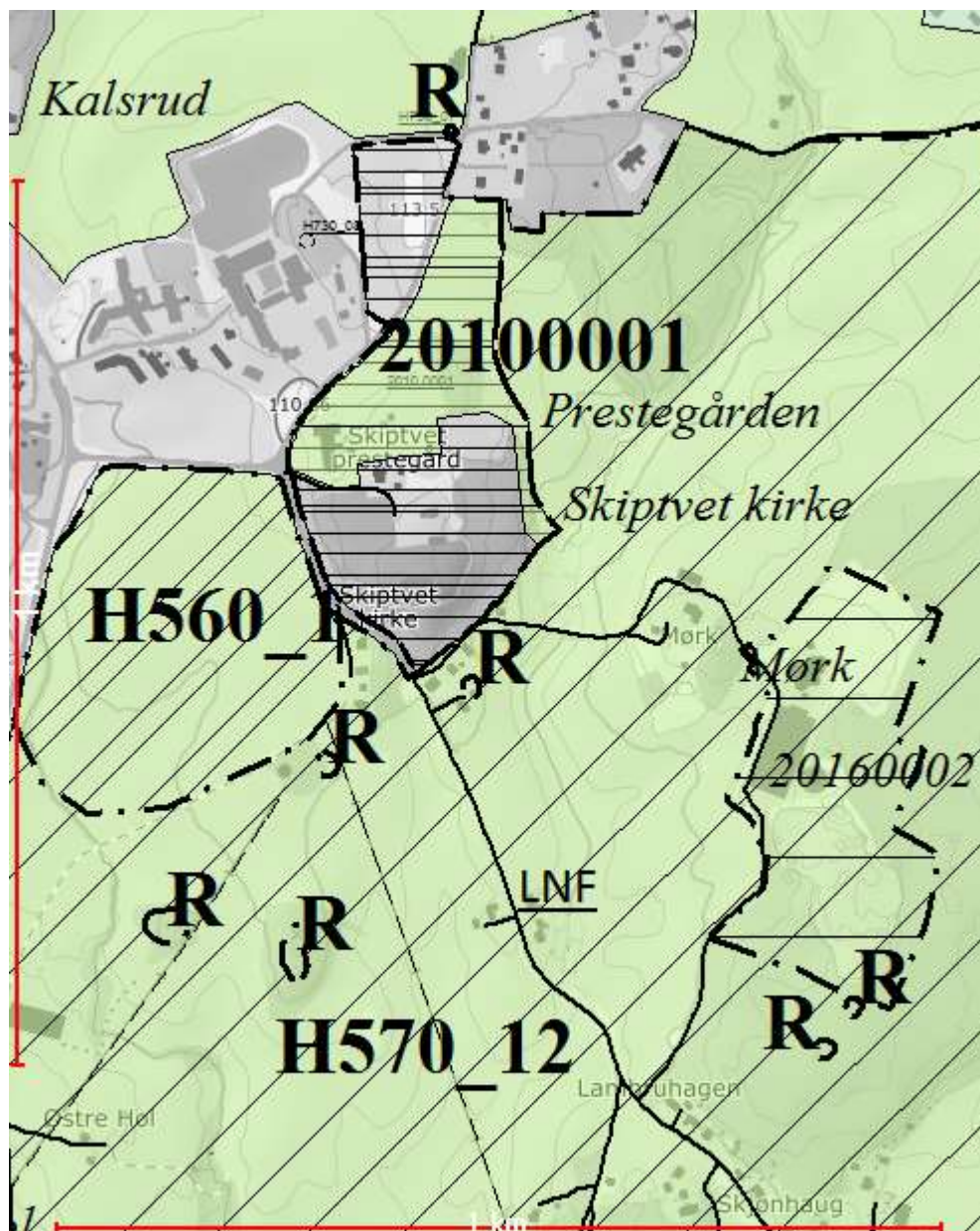
Utkast for revidert plankart for sentrumsplanen:

-detaljeringszone med reg. plannr. 20100001 viser fortsatt gjeldende reguleringsplan, med innenfor plangrensen arealformål fra reg. plan som illustrasjon (ikke juridisk bindende) fordi reg.planen er juridisk bindende!
(Kilde: Kartverkets produktspek. del 1 om bruk av detaljeringszone, sidene 1-31 tom. 1-33).

-aktuelle kulturminner innenfor sentrumsplan vises med sikringsgrenser som båndlegging etter kml (H730_). Etter vedtak av sentrumsplanen rulleres arealdelen som tilpasses etter sentrumsplanen.

Utkast for revidert versjon av arealdelen med detaljeringszone og hensynssone:

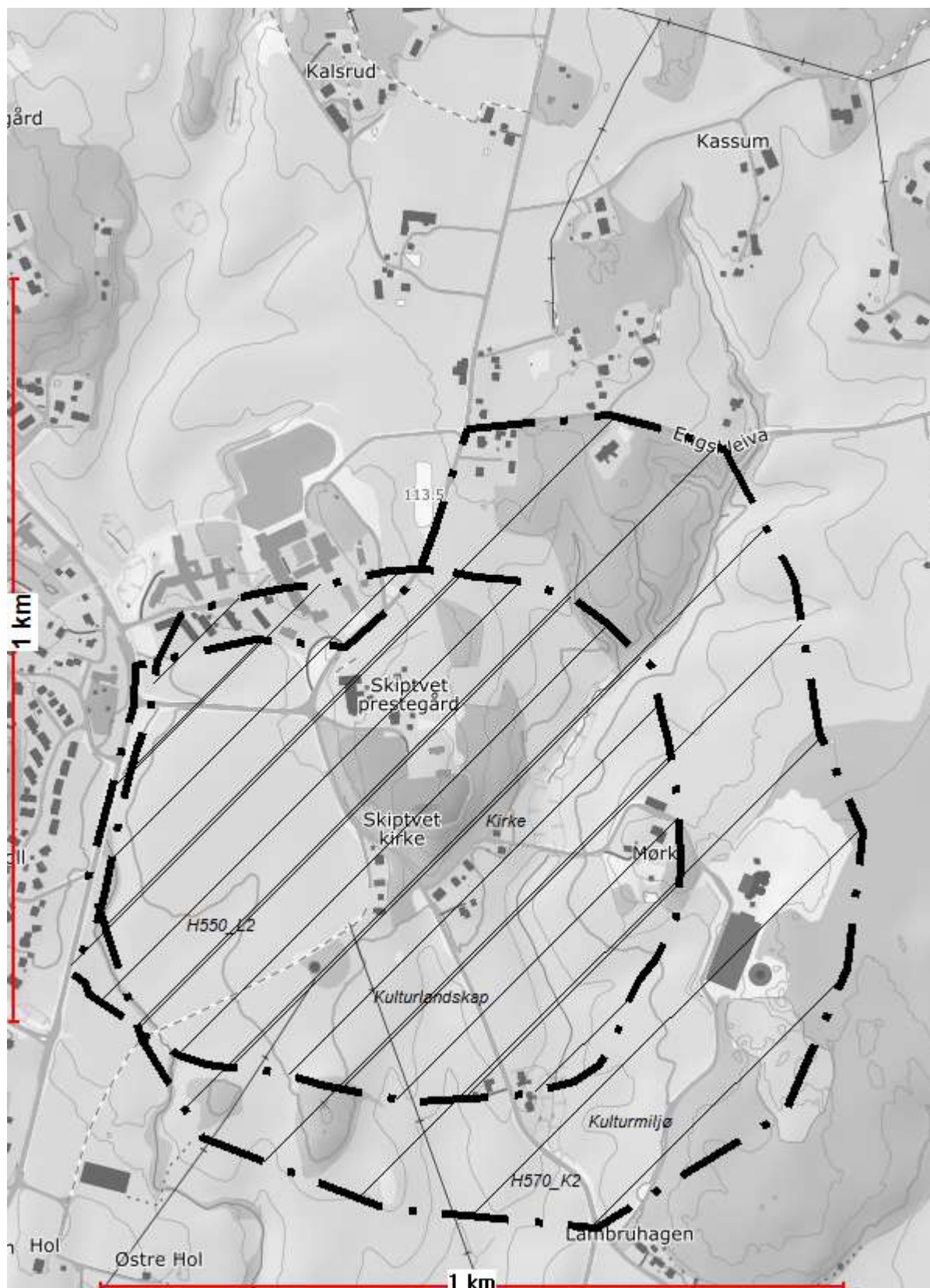
Utkast for revidert arealplankart med FKB grå fargelagt.

2010 0001: plannummer for detaljeringssonen: reguleringsplan skal fortsatt gjelde

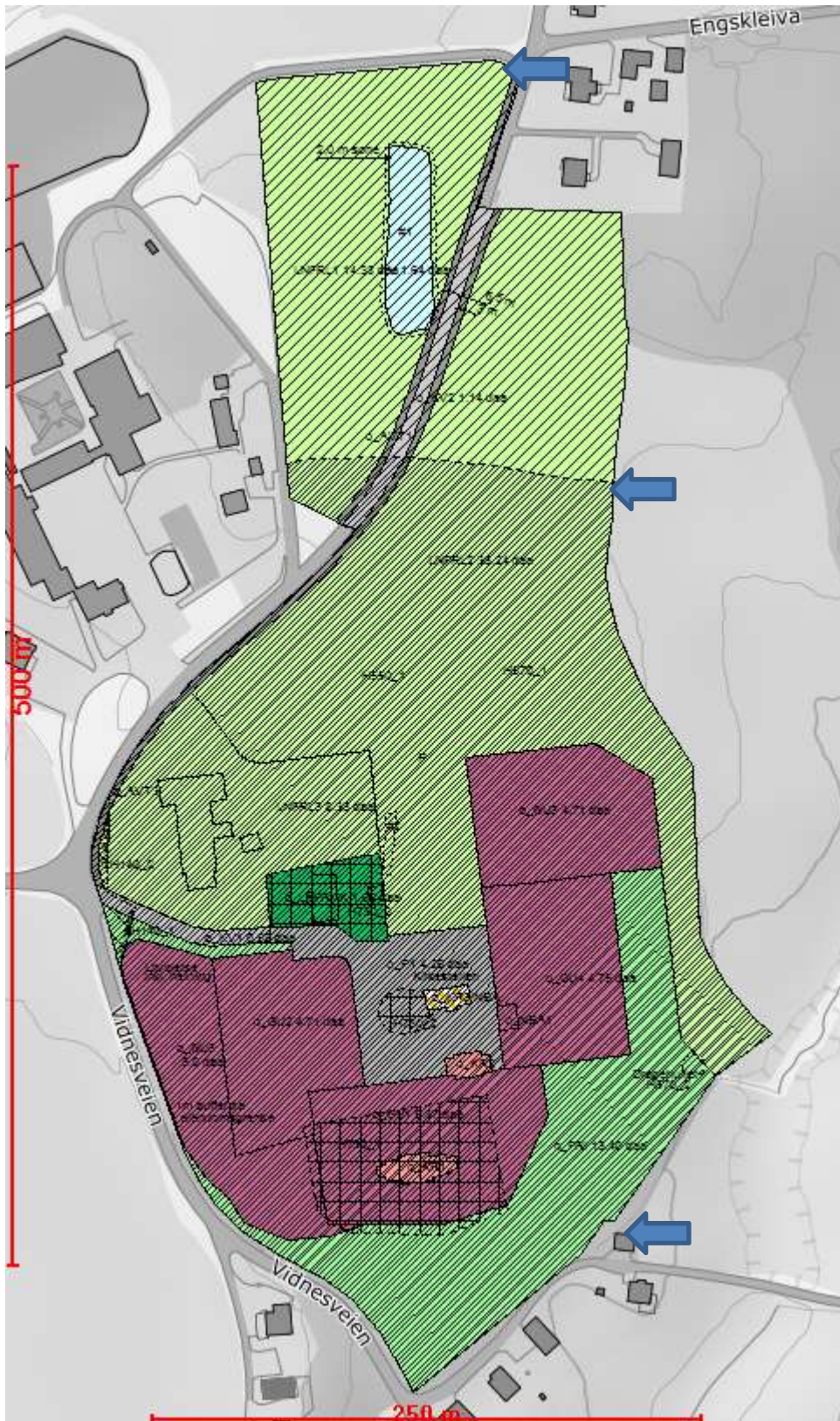
H570_12: hensynssone for bevaring av kulturlandskap med gravhauger.

H560_1: hensynssone for bevaring av naturvern, skjøtselsplan for landbruk.

Utklipp av fremdeles gjeldende hensynssoner rundt kirkeplassen i juridisk bindende temakart:

Utklipp av revidert detaljregulering for Skiptvet kirke etter mindre vesentlig endring:

Plangrensen er tilpasset eiendomsgrenser og hensynssone H550_1 overført fra temakart i fylkesplanen.

5 Kildehenvisning

Oversikt over brukte kilder i utarbeiding denne delutredningen:

Nasjonalstrategi for boligsosialt arbeid (2014-2020) www.veiviseren.no

Riksantikvarens kartportal:

<https://askeladden.ra.no/Askeladden/>

Fylkesplan – Østfold mot 2050, og kartportalen:

<https://viken.no/tjenester/planlegging/analyse-statistikk-og-kart/karttjenester/>

Kommuneplan for Skiptvet:

-Samfunnsdelen, vedtatt i 2019

-Arealdelen, vedtatt i 2019

Kommunedelplan for sentrum 2015 – 2026, Sentrumsplanen, 05.04.2020

Gjeldende reguleringsplaner (se planregisteret og kartportal)

Planregisteret for Skiptvet på WEB innsyn:

http://webhotel3.gisline.no/Webplan_3015/

Kommunens kartportal:

www.indrekart.no

www.planlegging.no

www.miljokommune.no

www.miljostatus.no

www.skiptvet.kommune.no (til selvbetjening)

www.skiptvet.kommune.no/planer (til hjemmesider om planer)

kilder til utforming av analysen:

referatsak – behovsanalyse for boligtyper i Skiptvet, 26.02.2020

www.ssb.no

www.kommunekart.com og applikasjon «befolkningsanalyse»

Grad av utnytting H-2300 B, boligtyper